

Vergaderjaar 1985–1986

19562

**Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968
(verhoging van de tarieven)**

Nr. 7

EINDVERSLAG

Vastgesteld 4 september 1986

De vaste Commissie voor Financiën¹ heeft de eer over dit wetsvoorstel als volgt eindverslag uit te brengen.

1

De leden van de C.D.A.-fractie zouden gaarne een actueel overzicht van de financiële problematiek voor het jaar 1987 ontvangen, alsmede een overzicht van de verschillende maatregelen om deze problematiek het hoofd te bieden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie zeiden reeds in het voorlopig verslag tot uitdrukking te hebben gebracht dat de b.t.w.-verhoging eerst goed beoordeeld zou kunnen worden, als meer bekend zou zijn over het gehele pakket beleidsvoornemens voor 1987. Inmiddels is bekend, dat de regering naast deze verhoging ook een verhoging van de accijns op enkele energie-producten zal voorstellen. Daardoor is in hun ogen niet meer sprake van «of-of» maar van «en-en». Teneinde in staat te zijn bij de plenaire behandeling een nadere afweging te maken vroegen deze leden, vooruitlopend op de presentatie van Miljoenennota en MEV, een antwoord op de volgende vragen (zulks in overeenstemming met de toezeggingen van de Minister van Financiën tijdens een begin augustus gevoerd besloten mondeling overleg).

1. Welke is de saldomutatie in de ontvangsten en uitgaven t.o.v. de Voorjaarsnota, zoals thans voor 1986 wordt voorzien?

2. Welke prijsveronderstellingen worden thans inzake dollar en olieprijs gehanteerd voor 1987 en tot welke nieuwe mutaties leidt dit in de aardgasinkomsten in dat jaar?

3. Welke meevallers worden voor 1987 aan de inkomstzijde verwacht op basis van de veronderstelde macro-economische ontwikkeling?

4. Welke koopkrachtontwikkeling wordt voor de verschillende groepen op basis van de regeringsvoornemens thans voor 1987 voorzien?

5. Welke ontwikkeling van de binnenlandse bestedingen wordt thans voor 1986 en 1987 voorzien?

6. Welk voordeel geldt op basis van de in vraag 2 bedoelde veronderstellingen voor respectievelijk bedrijven en consumenten van de lagere olieprijs en in welke mate wordt dat door de regeringsmaatregelen afgeroomd?

¹ Samenstelling:

Leden: Joekes (VVD), voorzitter, Van der Hek (PvdA), Kombrink (PvdA), ondervoorzitter, Rienks (PvdA), Engwirda (D66), Van Amelsvoort (CDA), Wöltgens (PvdA), Van Muiden (CDA), Van Iersel (CDA), Schutte (GPV), Pronk (PvdA), Herfkens (PvdA), Van Rey (VVD), Hummel (PvdA), De Grave (VVD), Linschoten (VVD), Paulis (CDA), Vermeend (PvdA), Vreugdenhil (CDA), Vriens-Auerbach (CDA), Smits (CDA), Reitsma (CDA).
Plv. leden: Bolkestein (VVD), Melkert (PvdA), Ter Veld (PvdA), De Visser (PvdA), Wolffensperger (D66), Terpstra (CDA), Van Es (PSP), Scharman (CDA), Mateman (CDA), Leerling (RPF), Verspaget (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Beckers-de Bruijn (PPR), Stemerding (PvdA), Weisglas (VVD), Schoo (VVD), Van de Camp (CDA), Zijlstra (PvdA), Hennekam (CDA), Wolters (CDA), Van Dis (SGP), Gerritse (CDA).

7. Welke volume-mutatie zal er in 1987 optreden in de overheidsinvesteringen en in die van de bouwsector?

8. Welk overschot t.o.v. het normvermogen zal in de sfeer van de WW-fondsen in 1987 gelden uitgaande van het door de regering veronderstelde premieniveau?

9. Welke groei van het nationaal inkomen, in- en exclusief de aardgasproductie, wordt nu voor 1986 en 1987 voorzien?

10. Welke ontwikkeling van de consumptieprijzen wordt voor 1987 voorzien?

11. Welke is de nu geraamde collectieve lastendrukontwikkeling in 1987?

2

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen de aandacht voor enkele implicaties van het tussen C.D.A. en V.V.D. gesloten regeerakkoord. De maatregelen, die de regering voor 1987 voorstelt, moeten twee doelstellingen dienen: beheersing van het financieringstekort en een niet te ongelijke ontwikkeling van inkomens over de gehele periode tot 1990. Voorzover de b.t.w.- en accijnsverhoging dit laatste doel dienen, wordt een deel van deze maatregelen wellicht na 1987 ongedaan gemaakt. Daarvoor gelden nu twee formules:

a. De eerste uit de april-kaderbrief inzake de b.t.w., die in het regeerakkoord onbesproken blijft.

b. De tweede uit het regeerakkoord, waarbij gedacht werd aan een «variabele lastenverzwaring in '87 op energie en/of andere maatregelen. Deze lastenverzwaring zal dan op enigerlei wijze als lastenverlichting in de jaren na 1987 teruggegeven dienen te worden naarmate de energieprijs oploopt, dan wel de koopkracht daartoe aanleiding geeft.»

Dit roept bij deze leden allereerst de vraag op of de regering zich gebonden acht aan de eerste formule. Zo ja, welke van de twee voorrang heeft. Mag uit het feit, dat in de b.t.w.-formule lastenverlichting eerst bij herstel van een bepaalde olieprijs aan de orde komt en in het regeerakkoord-formule niet (terwijl daarin ook aan de koopkrachtontwikkeling wordt gerefereerd) worden geconcludeerd dat de prioriteit bij de laatstgenoemde ligt? Geeft dat niet ook betere mogelijkheden in te spelen op een eventueel geleidelijk herstel van de olieprijs, waarop hunnerzijds in het voorlopig verslag is gewezen?

Indien de regering zich gebonden acht aan de hierboven genoemde eerste formule, achtten deze leden enige nadere opheldering geboden over de betekenis van punt 6 uit de april-kaderbrief in relatie tot het regeerakkoord. In het debat van 23 april is onopgehelderd gebleven waarom de aardgasinkomsten niet vallen onder de afspraak, dat ten opzichte van 1986 geen verzwaring mocht optreden van de belasting- en premiedruk. Met andere woorden ondanks de daling van de collectieve druk die van de daling van aardgasbaten uitgaat, zou een compenserende lastenverlichting nodig zijn. Dit wordt nog versterkt, als endogene drukstijgingen ten gevolge van economische groei relevant worden verklaard voor deze toets. Niet duidelijk werd of dit zo de bedoeling was. Kan dit alsnog worden meegedeeld?

In het regeerakkoord is sprake van tenminste stabilisatie van de collectieve lastendruk. Is daarmee het net genoemde punt 6 komen te vervallen, zijnde bindend voor de regering? En hoe moet voor het regeerakkoord worden omgesprongen met endogene elementen? Ligt dat open, c.q. dienen ze buiten beschouwing te worden gelaten?

3

Naar de leden van de P.v.d.A.-fractie hadden begrepen, zal de regering voor 1987 uitgaan van de aanvaarding van een aanzienlijke koopkrachtontwikkeling (3% voor de modale werknemer) en wordt niet voorgesteld door verhoging van sociale premies een verdergaand deel daarvan af te romen. Dit brengt het risico met zich – uitgaande van de financieel-economische veronderstellingen die bij de opstelling van het regeerakkoord worden gehanteerd – dat na 1987 een koopkrachtdaling optreedt.

Waarom wordt dat risico genomen? Of is er nu reden van gunstiger veronderstellingen over de periode 1987-1990 uit te gaan, dan kort geleden nog het geval was.

Voor wat betreft het doel een wat meer gelijkmatige inkomensontwikkeling over de gehele regeringsperiode te realiseren, geldt premieverhoging als een alternatief voor de b.t.w.- en/of accijnsverhoging. Deze leden hadden daarom behoefte aan een nadere uiteenzetting van de regering van voor- en nadelen van deze alternatieve methode. Kan daarbij mede worden ingegaan op de volgende overwegingen:

- a. het premie-instrument is flexibeler te hanteren dan het b.t.w.-middel;
- b. het premie-instrument vertoont een sterkere relatie met het proces van arbeidsduurverkorting.

4

De leden van de P.v.d.A.-fractie riepen opnieuw in herinnering, dat in de bespreking van de april-kaderbrief ook door de regering de mogelijkheid werd opengehouden, dat het financieringstekort in 1987 enigszins zou toenemen. Dit in relatie tot de realisering van overige beleidsdoelstellingen inzake groei, werkgelegenheid en koopkracht. Of nu een «en-en» benadering moet worden gekozen, hangt af van een bredere beoordeling van het voor 1987 te voeren beleid, dan alleen die van de tekortontwikkeling. Als wordt uitgegaan van een taakstelling voor het tekort in 1990, heeft dit eventuele gevolgen voor de opbouw van het tijdpad tot vermindering ervan: een wat hoger te kort in 1987 houdt dan een wat grotere beperking erna in. Deze leden vroegen de regering nader aan te geven hoe de keuze van een tekort voor 1987 van 8% of 8,5% zich verhoudt tot de realisering van overige beleidsdoelstellingen.

In de memorie van antwoord werd verwezen naar een additionele begrotingsproblematiek in 1987 van 1,4 miljard als gevolg van een verdere daling van aardgasbaten. Is dit in zoverre een juiste weergave van de feiten, dat er in de inkomst sfeer ook meevallers waren en zijn? De Voorjaarsnota gaf immers per saldo voor 1986 geen tegenvaller aan ten opzichte van de april-kaderbrief. Een aantal van de daarin verwerkte tegenvallers doet zich in de regeringsvoornemens in 1987 niet voor en de meevallers lijken grotendeels naar 1987 door te werken. Bepalend voor deze leden kan niet de ontwikkeling van één grootheid zijn, maar die van het totale beeld.

5

Het was de leden van de P.v.d.A.-fractie opgevallen, dat in de memorie van antwoord geen antwoord is gegeven op hun vragen over de rigiditeit van de f 60 per vat-formule bij een geleidelijk herstel van de olieprijs. Kan dat alsnog worden verstrekt?

De leden van de V.V.D.-fractie vonden de reactie van de regering op de suggestie om in de wet vast te leggen, dat de nu voorgestelde tariefsverhoging ongedaan wordt gemaakt wanneer en in de mate waarin de olieprijs boven de f 60 per vat stijgt, wat al te gemakkelijk. Welke technische bezwaren zijn verbonden aan een bepaling, dat bij voorbeeld 6 maanden nadat de olieprijs per vat gedurende één maand boven de f 60 heeft gelegen de nu voorgestelde verhoging van rechtswege vervalt? In die 6 maanden hebben regering en parlement de gelegenheid te beoordelen welke afweging het beste gemaakt kan worden. Zo is het mogelijk de tarieven opnieuw te verhogen en de budgettaire ruimte te gebruiken voor een verlaging van de loon- en inkomstenbelasting. Het ging deze leden er met name om te voorkomen, dat de volkswijsheid «er is niets zo definitief als een tijdelijke belastingverhoging» opnieuw juist zal blijken te zijn. Waar een «horizon-bepaling» bij tijdelijke belastingverhogingen meer in het algemeen dan in het kader van het onderhavige wetsvoorstel in beeld kan komen, zagen deze leden een meer fundamentele reactie op hun suggestie, zowel technisch als beleidsmatig, tegemoet.

6

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden begrepen, dat de door hen voorgestelde wijziging van de kleine ondernemersregeling als bezwaar heeft, dat per saldo een verruiming van de regeling optreedt. De door de regering voorgestelde wijziging is tegenover de EG-Commissie verdedigd met het argument, dat naar verwachting per saldo de totaal verleende vermindering niet zal wijzigen. Deze leden vroegen zich af of op basis van dit uitgangspunt de regeling zodanig gewijzigd kan worden, dat de maximale vermindering van de huidige regeling gehandhaafd blijft. Dat betekent, dat de nieuwe degressieve lijn wordt getrokken vanuit de huidige top naar de nieuw te bepalen bovengrens. Op welk bedrag dient de nieuwe bovengrens in dat geval gesteld te worden?

7

De leden van de C.D.A.-fractie stelden het op prijs, indien zo spoedig mogelijk een ontwerp van de algemene maatregel van bestuur wordt gepubliceerd als bedoeld in artikel III. Dit ter bevordering van de informatie van het bedrijfsleven.

8

De leden van de C.D.A.-fractie vernamen gaarne op welk tijdstip de bewindslieden het beraad omtrent de motie-Van Rey-Van Muiden, Tweede Kamer, vergaderjaar 1985-1986, 19 200 IX B, nr. 27 zullen hebben afgerond.

Onder het voorbehoud dat de regering tijdig op de vragen en opmerkingen in dit verslag zal antwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Joekes

De griffier van de commissie,
Witteveen